

УДК: 343.13:343.14:343.3

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.3.58>

ВЗАЄМОДІЯ ПРОКУРОРА, СЛІДЧОГО ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Кропивка Р.О.,

здобувач Науково-організаційного центру

Національної академії Служби безпеки України

ORCID: 0009-0000-9711-8635

Кропивка Р.О. Взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні: криміналістичний аспект

У статті здійснено комплексний криміналістично орієнтований аналіз взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні як багатосуб'єктного процесу, що безпосередньо впливає на ефективність і якість доказування. Обґрунтовано, що така взаємодія має подвійну природу, поєднуючи процесуальну координацію з криміналістичною організацією розслідування, а її належний рівень є передумовою формування допустимої, перевірюваної та внутрішньо узгодженої доказової бази. Показано, що узгоджені дії суб'єктів досудового розслідування сприяють своєчасному виявленню доказової інформації, збереженню її контексту та процесуальній легалізації результатів оперативно-розшукової діяльності, тоді як дефекти координації породжують криміналістичні й процесуальні ризики, здатні зумовити втрату доказового потенціалу або визнання доказів недопустимими.

Особливу увагу приділено ролі криміналістичної тактики у взаємодії, яка розглядається як наукова основа управління доказовими ризиками та оптимізації рішень під час проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій. Проаналізовано значення прокурорського та судового контролю як коригувальних елементів взаємодії, спрямованих на забезпечення законності, процесуальної доброчесності та дотримання прав людини. Акцентовано, що в умовах цифровізації кримінального процесу і воєнного стану взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів набуває особливої актуальності, оскільки зростає роль цифрових і оперативних джерел інформації, а також підвищуються вимоги до перевірюваності доказування та пропорційності втручання у права особи. Зроблено висновок, що вдосконалення процесуальної та криміналістичної організації взаємодії є необхідною умовою підвищення ефективності досудового розслідування й забезпечення справедливого результату кримінального провадження.

Ключові слова: досудове розслідування, правові відносини, взаємодія, прокурор, слідчий, оперативні підрозділи, доказування, криміналістична тактика, оперативно-розшукова діяльність, судовий контроль, цифровізація.

Кропивка R.O. Interaction between the prosecutor, the investigator, and operational units in pre-trial investigation: a forensic aspect.

The article presents a comprehensive forensic-oriented analysis of the interaction between the prosecutor, the investigator, and operational units in pre-trial investigation as a multi-subject process that directly affects the effectiveness and quality of proof. It is substantiated that such interaction has a dual nature, combining procedural coordination with the forensic organization of investigation, and that its proper level is a prerequisite for forming an admissible, verifiable, and internally coherent evidentiary base. It is shown that coordinated actions of pre-trial investigation subjects facilitate the timely identification of evidentiary information, preservation of its context, and procedural legalization of the results of operational-search activity, whereas defects in coordination generate forensic and procedural risks capable of causing the loss of evidentiary potential or the recognition of evidence as inadmissible.

Special attention is paid to the role of forensic tactics in interaction, which is considered a scientific basis for managing evidentiary risks and optimizing decisions during investigative and covert investigative (search) actions. The significance of prosecutorial and judicial control is analyzed as corrective elements of interaction aimed at ensuring legality, procedural integrity, and the protection of human rights. It is emphasized that under conditions of digitalization of criminal proceedings and martial law, the interaction of the prosecutor, the investigator, and operational units becomes particularly relevant due to the growing role of digital and operational sources of information and the increased requirements for

the verifiability of proof and the proportionality of interference with individual rights. It is concluded that improving the procedural and forensic organization of interaction is a necessary condition for enhancing the effectiveness of pre-trial investigation and ensuring a fair outcome of criminal proceedings.

Key words: pre-trial investigation, legal relations, interaction, prosecutor, investigator, operational units, proof, forensic tactics, operational-search activity, judicial control, digitalization.

Постановка проблеми. Досудове розслідування у сучасному кримінальному процесі є складною багатосуб'єктною діяльністю, у межах якої ефективність досягнення його завдань безпосередньо залежить від узгодженої взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів. Саме на цій стадії формується основний доказовий масив, визначаються напрями доказування, обираються процесуальні та тактичні рішення, які згодом обумовлюють як перспективи судового розгляду, так і легітимність кінцевого результату кримінального провадження. Взаємодія зазначених суб'єктів має не лише організаційний, а й виразний криміналістичний вимір, оскільки охоплює питання планування розслідування, використання оперативно-розшукової інформації, проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій, а також трансформації отриманих відомостей у процесуально допустимі та перевірювані докази.

Водночас практика досудового розслідування свідчить, що відсутність чітко вибудованих криміналістичних механізмів взаємодії або їх формальне застосування нерідко призводять до конфліктів повноважень, дублювання функцій, втрати доказової інформації, а інколи – до порушення прав учасників кримінального провадження. Особливо небезпечними є ситуації, коли результати оперативно-розшукової діяльності використовуються без належної процесуальної легалізації, а процесуальне керівництво з боку прокурора зводиться до формального погодження дій слідчого, що знижує якість доказування та створює ризики визнання доказів недопустимими. У такому контексті криміналістичний аналіз взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів набуває принципового значення як засіб виявлення системних проблем і формування науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх усунення.

Актуальність цієї теми в сучасних умовах цифровізації та воєнного стану полягає в тому, що досудове розслідування дедалі більше спирається на цифрові джерела інформації, результати технічної фіксації та спеціальні методи отримання даних, які потребують скоординованих дій усіх суб'єктів взаємодії. Водночас воєнний стан об'єктивно посилює роль оперативних підрозділів і створює ризик домінування міркувань доцільності над процесуальними гарантіями, що підвищує значення криміналістично вивіреної взаємодії як умови забезпечення законності, перевірюваності доказів і дотримання прав людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні в сучасній науці розробляється в кількох взаємопов'язаних площинах: загальнотеоретичній криміналістичній, криміналістично-тактичній, кримінально-процесуальній (у частині доказування та правовідносин) і спеціальній, пов'язаній із оперативно-розшуковою діяльністю, негласними слідчими (розшуковими) діями та цифровим доказуванням. На загальнотеоретичному рівні важливе методологічне підґрунтя формують монографічні дослідження з теорії криміналістики та криміналістичного забезпечення збирання доказів сторонами кримінального провадження, у яких акцентовано на стандартах організації доказової діяльності, вимогах до якості отримання та фіксації інформації і ролі інституційної координації як умови ефективного доказування [1; 2]. Значущими для побудови криміналістичного виміру взаємодії є також навчально-методичні розробки з криміналістичної тактики, що систематизують тактичні прийоми й алгоритми дій у типових ситуаціях розслідування, а також праці, присвячені визначенню поняття криміналістичної тактики і її місця у системі криміналістичних знань [3; 23; 36]. У цьому контексті окрему увагу привертають наукові підходи до тактики захисника як елемента криміналістичної тактики, які, хоча й спрямовані на іншу процесуальну роль, водночас підкреслюють загальну закономірність: тактика є способом управління доказовими ризиками й процесуальною якістю доказового матеріалу, що є релевантним для оцінки тактичних рішень і взаємодії суб'єктів обвинувачення [25].

Кримінально-процесуальне підґрунтя проблематики взаємодії розкривається через дослідження структури та системи кримінально-процесуальних правовідносин, а також праці, присвячені підслідності й підвідомості як умовам розмежування компетенції у досудовому розслідуванні [4; 31]. Практичну площину доповнюють спеціальні дослідження щодо визначення прокурором підслідності, які демонструють, що організаційні рішення у цій сфері безпосередньо впливають на ефективність взаємодії, логіку розслідування та якість збирання доказів [20]. Водночас проблематика взаємодії не може бути адекватно розкрита без урахування доктринальних і прикладних підходів до доказування. У працях, присвячених новій концепції кримінального процесуального доказу-

вання та сучасним концепціям доказування, наголошується на процедурній природі доказування, вимогах до його перевірюваності, допустимості й мотивованості процесуальних рішень, що задає методологічні орієнтири для оцінки результатів взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів [6; 14; 37]. Окремі публікації, які аналізують початок досудового розслідування та класифікацію слідчих дій, дають можливість уточнити процесуальні рамки і ключові «вузли» взаємодії на ранніх стадіях, коли формуються первинні рішення і визначається подальша доказова стратегія [9; 13].

Найбільш спеціалізований сегмент наукових досліджень стосується оперативно-розшукової діяльності та проблем використання її матеріалів у доказуванні. Праці, присвячені правовому визначенню оперативно-розшукової діяльності, її функціональному призначенню у кримінальному процесі, організації ОРД, прокурорському нагляду та повноваженням прокурора у цій сфері, формують теоретичний фундамент для розуміння того, що взаємодія слідчого й оперативних підрозділів є не лише організаційною, а й правовою проблемою, де межі допустимого визначаються вимогами легальності джерел і процедур [7; 8; 10; 15; 29]. У цій площині окремого значення набуває питання легалізації оперативно-розшукової інформації як специфічного етапу «перекладу» оперативних даних у процесуально придатні форми, що прямо пов'язано з доказовими стандартами та ризиками недопустимості [32]. Проблеми використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в доказуванні, а також співвідношення негласних слідчих (розшукових) дій і оперативно-розшукових заходів послідовно висвітлюються у наукових працях, які підкреслюють наявність процесуальних «переходів» між оперативною інформацією та доказами і необхідність їх доктринальної й практичної впорядкованості [5; 24; 38]. Публікації, присвячені проведенню НСРД і використанню їх результатів у доказуванні, конкретизують типові проблеми координації, меж дозволу, фіксації та подальшої перевірюваності таких результатів у кримінальному провадженні [12; 5].

Суттєво розширюють сучасний контекст дослідження роботи, присвячені цифровому доказуванню, використанню новітніх технологій, мультисенсорних даних та документуванню атак на критичну інфраструктуру, оскільки вони демонструють, що взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів переходить у площину технологічно складних доказових процесів, де помилка у координації або у процедурі фіксації даних може мати вирішальні наслідки для допустимості і переконливості доказів [18; 19; 22]. Додаткового значення набувають праці, що акцентують на верховенстві права у кримінальному процесуальному доказуванні та впливі правових позицій Верховного Суду на доктрину і практику доказового права, оскільки вони задають критерії оцінки «якості» доказового процесу, у межах якого взаємодія суб'єктів досудового розслідування повинна бути підпорядкована вимогам законності, несвавільності, пропорційності та перевірюваності [16; 17]. Окрему практико-орієнтовану групу джерел становлять публікації щодо оголошення особи в міжнародний розшук та науковий висновок з цього питання, які демонструють, що організаційні рішення на стику процесуальних і оперативних інструментів безпосередньо впливають на права особи та потребують особливої аргументації і контролю, що є релевантним для загальної проблематики взаємодії [26; 27].

Отже, аналіз літератури засвідчує наявність значної кількості наукових напрацювань щодо окремих елементів взаємодії, однак у сучасних умовах зберігається потреба в їх інтеграції у цілісну криміналістично орієнтовану модель взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів, яка б одночасно забезпечувала ефективність доказування, процесуальну добросовісність і дотримання стандартів прав людини в умовах цифровізації та воєнного стану [1; 16; 18; 22].

Метою цієї статті є комплексне криміналістичне осмислення взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні як багатосуб'єктного процесу, що безпосередньо впливає на ефективність, якість і процесуальну допустимість доказування, а також на дотримання прав учасників кримінального провадження. У межах поставленої мети стаття спрямована на виявлення доктринальних і прикладних закономірностей такої взаємодії, визначення її криміналістичних ризиків і потенціалу, а також на формування науково обґрунтованих підходів до вдосконалення організації та координації діяльності суб'єктів досудового розслідування в сучасних умовах.

Для досягнення зазначеної мети у статті поставлено такі завдання: з'ясувати теоретичний і криміналістичний зміст поняття взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у системі кримінального провадження; проаналізувати процесуальні статуси, функції та межі повноважень кожного із суб'єктів взаємодії з точки зору їх впливу на формування доказової бази; дослідити роль взаємодії як чинника підвищення ефективності доказування та одночасно як джерела процесуальних і криміналістичних ризиків; охарактеризувати особливості використання оперативно-розшукової інформації, результатів негласних слідчих (розшукових) дій і цифрових даних у доказуванні в контексті міжсуб'єктної координації; визначити криміналістичні механізми та тактичні прийоми

взаємодії при проведенні слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій; оцінити значення прокурорського та судового контролю як коригувальних елементів взаємодії та гарантій процесуальної доброчесності доказування; окреслити вплив цифровізації кримінального процесу і воєнного стану на характер, інтенсивність та ризикогенність взаємодії суб'єктів досудового розслідування; сформулювати напрями вдосконалення криміналістичної організації взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів з урахуванням сучасних викликів і стандартів прав людини.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні є явищем комплексної природи, яке одночасно належить до сфери процесуальної організації кримінального провадження та до криміналістичної організації розслідування як практики побудови доказування. У процесуальному вимірі взаємодія постає як узгодження повноважень, рішень і дій суб'єктів, спрямованих на досягнення завдань кримінального провадження при дотриманні правових процедур, розмежуванні компетенції та забезпеченні контролю за законністю. У криміналістичному вимірі взаємодія є способом організації доказової діяльності, що включає планування розслідування, формування версій, визначення доказових завдань, розподіл функцій з отримання, перевірки та фіксації інформації, а також управління ризиками втрати доказової якості матеріалів через порушення процедур або дефекти документування. Саме подвійність природи взаємодії обумовлює необхідність її дослідження не лише як адміністративно-організаційного механізму, а як системи, що впливає на допустимість, перевірюваність і переконливість доказів, а отже – на легітимність кінцевого процесуального результату [2; 4; 35]. Така постановка питання дозволяє відмежувати «формальну» взаємодію, яка зводиться до погоджень і передачі доручень, від «змістовної» взаємодії, яка забезпечує методично кероване доказування, координацію інформаційних потоків і перетворення здобутих відомостей на процесуально придатні докази.

Місце взаємодії у системі кримінально-процесуальних правовідносин визначається тим, що вона виникає не як зовнішній щодо процесу феномен, а як внутрішня форма реалізації прав і обов'язків різних суб'єктів, пов'язаних між собою структурою кримінально-процесуальних правовідносин. Ці правовідносини характеризуються системністю, багаторівневістю та динамічністю: вони охоплюють як вертикальні зв'язки контролю й підпорядкування, так і горизонтальні зв'язки координації діяльності, що забезпечують рух провадження від первинної інформації до процесуального рішення. У такій системі взаємодія виконує роль механізму узгодження, який дозволяє об'єднати різні функції в єдиний доказовий процес, не руйнуючи при цьому процесуальної автономії кожного суб'єкта і не підміняючи встановлені законом межі компетенції. Водночас невизначеність або неправильне розуміння місця взаємодії у системі правовідносин породжує ризики: або виникає дублювання функцій і відповідальності, або, навпаки, утворюються «прогалини» у прийнятті рішень, що веде до втрати керованості доказуванням. Саме тому доктринально важливо трактувати взаємодію як похідну від структури кримінально-процесуальних правовідносин та як форму їх практичної реалізації, в якій має зберігатися баланс між координацією і межами компетенції [4; 31]. Це особливо актуально для питань підслідності та підвідомчості, оскільки вони визначають, хто і в яких межах уповноважений організувати розслідування та спрямовувати взаємодію з оперативними підрозділами.

Криміналістичні підходи до організації діяльності суб'єктів доказування дозволяють конкретизувати зміст взаємодії як технології доказування і як системи забезпечення якості доказів. У криміналістиці організація розслідування пов'язується з плануванням, побудовою версій, визначенням тактичних завдань, забезпеченням належного документування та формуванням керованих процедур роботи з інформацією. При цьому сучасні дослідження криміналістичного забезпечення збирання доказів сторонами кримінального провадження підкреслюють, що «якість» доказування залежить від стандартів організації отримання і фіксації інформації, а також від здатності забезпечити її перевірюваність та відтворюваність у процесуальній формі [1]. Узагальнюючі праці з теорії криміналістики підсилюють цей висновок методологічно, оскільки вказують на системний характер криміналістичних знань, їх орієнтацію на оптимізацію практичної діяльності та необхідність поєднання теоретичних конструкцій із прикладними алгоритмами [2]. Відповідно, взаємодія у криміналістичному аспекті має тлумачитися як спосіб інтеграції різних ресурсів у єдиний доказовий процес: слідчий забезпечує процесуальну форму та організацію дій, прокурор – процесуальне керівництво і контроль законності, оперативні підрозділи – спеціальні можливості пошуку і отримання інформації. Криміналістична тактика, як системний розділ криміналістики, пропонує інструментарій для побудови тактичних рішень у типових ситуаціях, що дозволяє оцінювати взаємодію не лише з позицій «правильно/неправильно», а з позицій «оптимально/неоптимально» у межах допустимих засобів [3; 36]. Таким чином, криміналістичний підхід зміщує фокус з формального узгодження дій на керовану організацію доказової діяльності та управління доказовими ризиками.

Співвідношення процесуальної координації та криміналістичної організації розслідування доцільно розкривати як співвідношення «форми» і «технології» в межах єдиного доказового про-

цесу. Процесуальна координація забезпечує правовий каркас взаємодії: визначає компетенцію, процедури, межі повноважень, порядок прийняття рішень і механізми контролю. Криміналістична організація розслідування забезпечує змістовне наповнення цього каркаса: визначає, як саме у конкретній ситуації досягати доказової мети, як забезпечити повноту інформації, як уникати втрати контексту, як документувати хід і результати дій так, щоб вони набували доказового значення і зберігали перевірюваність. Сучасні концепції кримінального процесуального доказування підкреслюють процедурну природу доказування і його залежність від мотивованості та перевірюваності процесуальних рішень, що прямо пов'язує криміналістичну організацію із процесуальною формою: будь-яка тактична ефективність поза процесуальною коректністю втрачає доказове значення [14]. Водночас практика прокурорського нагляду за законністю використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності на досудових стадіях демонструє, що саме на стику координації та організації виникають найбільш чутливі ризики: оперативна інформація може бути цінною для орієнтації розслідування, але без належної організації її процесуального «входження» у доказування вона перетворюється на джерело недопустимості та оспорюваності доказів [30]. Отже, оптимальна взаємодія у досудовому розслідуванні має забезпечувати одночасно процесуальну коректність координації і криміналістичну керованість організації розслідування, оскільки лише за цієї умови результат взаємодії набуває доказового значення, зберігає якість і здатний витримати подальшу змагальну та судову перевірку [14; 30].

Процесуальний статус прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні зумовлює складну систему взаємодії, у межах якої кожен із цих суб'єктів реалізує власні повноваження, але водночас впливає на спільний результат доказування. Прокурор у досудовому розслідуванні виконує функції процесуального керівництва та нагляду за законністю, що надає йому можливість визначати стратегічні напрями розслідування, оцінювати достатність і належність доказового матеріалу, погоджувати ключові процесуальні рішення та контролювати використання результатів оперативно-розшукової діяльності. Вплив прокурора на доказування є значним, однак він має чіткі межі, оскільки вихід за рамки процесуального керівництва та спроби підміни діяльності слідчого або оперативних підрозділів створюють ризики формалізації процесу, розмивання відповідальності та зниження якості доказування. Наукові дослідження підкреслюють, що належна реалізація повноважень прокурора сприяє законності й перевірюваності доказів, тоді як надмірне втручання або, навпаки, формальний нагляд негативно впливають на результати досудового розслідування [8; 10; 11; 15].

Центральною фігурою організації доказування залишається слідчий, на якого покладено планування досудового розслідування, побудову й перевірку криміналістичних версій, ініціювання та проведення слідчих і процесуальних дій, а також належне документування їх результатів. Криміналістичний аспект діяльності слідчого полягає у здатності поєднати процесуальну форму з тактичною доцільністю, забезпечити збереження контексту отриманої інформації та перетворити її на процесуально придатні, перевірювані докази. Саме слідчий виступає основним координатором взаємодії, через якого інтегруються вказівки прокурора і результати діяльності оперативних підрозділів. Наукові праці обґрунтовують, що якість доказування значною мірою залежить від криміналістичної організації роботи слідчого, його вміння керувати доказовими ризиками та приймати зважені тактичні рішення на ранніх стадіях провадження [9; 13; 14].

Оперативні підрозділи у системі досудового розслідування виконують спеціалізовану функцію, пов'язану з отриманням інформації шляхом застосування оперативно-розшукових заходів, виявленням прихованих зв'язків і документуванням злочинної діяльності. Їх участь у взаємодії має допоміжний, але водночас критично важливий характер, оскільки саме оперативні підрозділи часто забезпечують первинну інформаційну основу для процесуальних рішень слідчого і прокурора. Водночас правове визначення та функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності зумовлюють чіткі обмеження: оперативні матеріали не можуть автоматично набувати статусу доказів без належної процесуальної легалізації. Наукові дослідження акцентують, що найбільші криміналістичні ризики виникають на межі між оперативно-розшуковою діяльністю та кримінальним процесом, коли відсутність чіткої процедури трансформації оперативної інформації у процесуально оформлені докази призводить до проблем допустимості й перевірюваності доказів [7; 15; 29; 38].

Важливим аспектом взаємодії є також розмежування компетенції, підслідності та підвідомчості між суб'єктами досудового розслідування. Неправильне або формальне вирішення цих питань здатне спричинити дублювання функцій, конфлікти повноважень, втрату часу і, зрештою, негативно вплинути на якість доказування. Дослідження проблем визначення прокурором підслідності свідчать, що такі рішення мають не лише організаційне, а й істотне доказове значення, оскільки вони впливають на логіку розслідування, склад залучених підрозділів та процесуальну придатність зібраних матеріалів [20]. Аналогічно, наукові підходи до підслідності й підвідомчості підкреслю-

ють необхідність чітких критеріїв і прозорих процедур, які забезпечують стабільність процесуальної форми та передбачуваність взаємодії суб'єктів досудового розслідування [31]. У підсумку саме коректне розмежування ролей і повноважень прокурора, слідчого та оперативних підрозділів створює необхідні передумови для ефективної, криміналістично вивіреної взаємодії, у межах якої досягається баланс між результативністю доказування та дотриманням процесуальних гарантій.

Доказування у досудовому розслідуванні має колективний характер, оскільки формується зусиллями кількох суб'єктів, однак ця колективність не означає тотожності їхніх ролей і повноважень. Навпаки, доказування є спільною, але чітко диференційованою діяльністю, у межах якої кожен суб'єкт виконує власну функцію: слідчий організовує і здійснює процесуальні дії, прокурор забезпечує процесуальне керівництво, нагляд і стратегічну оцінку доказової достатності, а оперативні підрозділи надають спеціалізовану інформацію та виконують пошукові завдання. Саме така функціональна диференціація дозволяє поєднати різні інструменти пізнання у межах єдиного доказового процесу, зберігаючи його керованість і процесуальну форму. У доктрині наголошується, що ефективність доказування залежить від узгодженості дій цих суб'єктів і від здатності інтегрувати результати їх діяльності у процесуально перевірювану доказову конструкцію, не руйнуючи меж компетенції та відповідальності кожного з них [6; 14; 37].

Взаємодія безпосередньо впливає на формування доказової бази кримінального провадження, виступаючи водночас і чинником підвищення її якості, і джерелом специфічних криміналістичних ризиків. До позитивних ефектів належить можливість комплексного використання інформаційних ресурсів, оперативності реагування на зміну слідчої ситуації, узгодженого планування слідчих і негласних дій, а також зменшення ймовірності втрати доказової інформації. Водночас надмірна або неправильно організована взаємодія може призводити до зворотних наслідків: формування доказової бази на основі фрагментарних відомостей, підміни процесуального доказування оперативними матеріалами, втрати контексту походження інформації та виникнення дефектів допустимості доказів. Криміналістичні дослідження підкреслюють, що саме на стику взаємодії найчастіше виникають системні помилки, які не завжди помітні на етапі збирання інформації, але стають критичними під час судової перевірки доказів [1; 35]. Отже, взаємодія потребує не лише організаційної узгодженості, а й криміналістично обґрунтованих правил управління доказовими ризиками.

Особливо проблемним сегментом взаємодії є використання оперативно-розшукової інформації у доказуванні. Оперативна інформація має високу пізнавальну цінність, оскільки дозволяє виявляти приховані обставини злочинної діяльності, зв'язки між особами та механізми вчинення кримінальних правопорушень. Проте її використання у кримінальному процесі пов'язане з істотними обмеженнями, оскільки така інформація за своєю природою не є процесуальним доказом і потребує спеціальної процедури трансформації. Наукові праці наголошують, що без належного процесуального оформлення оперативно-розшукова інформація залишається лише орієнтуючим матеріалом і не може бути покладена в основу процесуальних рішень. Основна проблема полягає у забезпеченні її перевірюваності: суд і сторона захисту повинні мати можливість оцінити джерело інформації, умови її отримання та ступінь достовірності, що часто ускладнюється режимністю та специфікою оперативних методів [7; 15; 29; 38]. Саме тут взаємодія слідчого, прокурора і оперативних підрозділів набуває критичного значення, оскільки від правильності їх координації залежить, чи буде оперативна інформація легітимно включена у доказовий процес, чи перетвориться на джерело процесуальних порушень.

Ключовим етапом такої взаємодії є легалізація оперативно-розшукової інформації, тобто надання їй процесуальної форми, яка дозволяє використовувати відповідні відомості як докази або як підставу для проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій. Легалізація не зводиться до формального «переписування» оперативних матеріалів у процесуальні документи, а передбачає відтворення інформації у спосіб, що забезпечує її допустимість, перевірюваність і відповідність вимогам кримінального процесуального закону. У наукових дослідженнях підкреслюється, що саме на цьому етапі взаємодії закладається доля доказового матеріалу: помилки у легалізації призводять до втрати доказової сили навіть об'єктивно важливих відомостей, тоді як криміналістично й процесуально коректна легалізація дозволяє інтегрувати результати оперативно-розшукової діяльності у повноцінну доказову систему [32]. Таким чином, взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів у доказуванні має розглядатися як безперервний процес, у межах якого від узгодженості дій, дотримання криміналістичних стандартів і правильності процедурних переходів залежить не лише ефективність розслідування, а й процесуальна стійкість доказової бази в цілому.

Взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів при проведенні слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій має вирішальне значення для формування якісної та процесуально стійкої доказової бази, оскільки саме на цьому етапі відбувається практична реалізація планів розслідування, перевірка криміналістичних версій і фіксація ключових доказових відомостей. Організа-

ція та тактика слідчих дій у взаємодії слідчого й оперативних підрозділів повинні забезпечувати узгодженість інформаційних потоків, своєчасність проведення процесуальних дій і збереження контексту отриманої інформації, адже будь-яка роз'єднаність дій або тактична неузгодженість призводить до втрати доказового потенціалу та ускладнює подальшу перевірку доказів у суді. Криміналістичні підходи до організації слідчих дій підкреслюють необхідність поєднання процесуальної форми із тактичною доцільністю, коли оперативні підрозділи забезпечують підготовку й інформаційну підтримку, а слідчий здійснює процесуальне оформлення результатів у спосіб, що гарантує їх допустимість і перевірюваність [3; 13; 36].

Особливо складним аспектом взаємодії є співвідношення негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, оскільки ці інструменти мають спільну пізнавальну спрямованість, але різну правову природу й процесуальні наслідки. Негласні слідчі (розшукові) дії є елементом кримінального процесу і підлягають суворим вимогам щодо підстав, порядку санкціонування, фіксації та використання результатів, тоді як оперативно-розшукові заходи мають допоміжний характер і спрямовані на здобуття інформації, яка лише за умови належної легалізації може бути використана у доказуванні. Наукові дослідження звертають увагу на те, що відсутність чіткої координації між цими формами діяльності або їх змішування створює ризики процесуальних порушень, зокрема використання результатів оперативно-розшукової діяльності без дотримання вимог, встановлених для НСРД, що в подальшому негативно впливає на допустимість доказів [5; 12; 24]. Тому взаємодія слідчого й оперативних підрозділів у цій сфері має будуватися на чіткому розмежуванні завдань і процедур, а також на криміналістично обґрунтованому плануванні переходу від оперативних заходів до процесуальних дій.

Важливу коригувальну роль у цій взаємодії відіграє прокурор, який здійснює контроль за законністю та доцільністю застосування негласних слідчих (розшукових) дій і результатів оперативно-розшукової діяльності. Саме прокурор покликаний забезпечити, щоб ініціювання та проведення НСРД відповідали вимогам законності, було обґрунтованим з точки зору необхідності втручання у права особи та не виходило за межі дозволу, наданого слідчим суддею. У наукових працях підкреслюється, що ефективний прокурорський контроль у цій сфері запобігає формалізації взаємодії та використанню негласних заходів як «універсального» інструменту збору інформації без належної процесуальної оцінки, а також сприяє підвищенню якості доказування і зниженню ризиків визнання доказів недопустимими [8; 10; 30]. Водночас формальний або запізнілий контроль з боку прокурора не лише не усуває криміналістичних ризиків, а й може сприяти їх накопиченню, що проявляється на стадії судового розгляду.

Окремого аналізу потребує взаємодія при застосуванні тимчасового доступу до речей і документів та інших процесуальних примусових заходів, які часто використовуються як у взаємозв'язку з результатами оперативно-розшукової діяльності, так і для перевірки вже наявної інформації. Тимчасовий доступ до речей і документів є процесуальним інструментом, що дозволяє легально отримати матеріальні носії інформації, однак його ефективність і допустимість безпосередньо залежать від узгоджених дій слідчого, прокурора та оперативних підрозділів. Криміналістичні дослідження підкреслюють, що помилки на етапі підготовки та реалізації такого заходу, зокрема нечітке визначення предмета доступу, недотримання меж дозволу або використання отриманих матеріалів поза заявленою метою, створюють значні процесуальні ризики і підривають доказове значення здобутих відомостей [21]. Отже, взаємодія при проведенні слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій повинна розглядатися як системна криміналістично-процесуальна діяльність, у межах якої узгодженість ролей, чітке розмежування процедур і належний контроль є необхідними умовами забезпечення законності, перевірюваності та доказової стійкості результатів досудового розслідування.

Криміналістична тактика у сучасному досудовому розслідуванні виконує роль наукової основи організації взаємодії між прокурором, слідчим та оперативними підрозділами, оскільки саме вона пропонує понятійний апарат, систему тактичних прийомів і рекомендацій щодо оптимальної поведінки суб'єктів у типових ситуаціях, пов'язаних зі збиранням, перевіркою та фіксацією доказової інформації. На відміну від суто процесуального регулювання, яке визначає межі повноважень і порядок дій, криміналістична тактика відповідає на питання про те, як у межах дозволеного права досягти максимальної ефективності й водночас зберегти процесуальну «якість» результату. Саме тому у працях, присвячених криміналістичній тактиці та її дефініціям, підкреслюється, що тактика є інструментом керування діяльністю у ситуаційному вимірі, а її застосування у взаємодії суб'єктів повинно забезпечувати узгодженість рішень, послідовність доказової стратегії та контрольованість доказових переходів від інформації до процесуально оформленого доказу [3; 23; 36]. У цьому сенсі криміналістична тактика дозволяє розглядати взаємодію не як механічну передачу доручень або обмін інформацією, а як цілісний тактичний процес, у якому кожен суб'єкт виконує власну роль

в єдиній доказовій конструкції, а координація спрямована на досягнення конкретного доказового результату.

Тактичні рішення прокурора і слідчого у взаємодії з оперативними підрозділами є найбільш чутливим сегментом управління доказовими ризиками, оскільки вони визначають не тільки напрям розслідування, а й процесуальні наслідки подальшого використання отриманої інформації. У межах сучасних концепцій кримінального процесуального доказування саме послідовність і мотивованість тактичних рішень визначають, чи буде доказування перевірюваним і стійким до критичної оцінки у суді, адже будь-яка тактична доцільність, не підкріплена процесуальною коректністю, породжує ризик недопустимості доказів [14]. Особливого значення набуває те, що тактичні рішення прокурора й слідчого мають узгоджувати процесуальну форму з оперативною доцільністю: інформація, здобута оперативними підрозділами, може бути надзвичайно цінною, але без тактично правильного планування її «входження» у процесуальне доказування вона або залишиться лише орієнтуючим матеріалом, або стане джерелом процесуальних дефектів. У цьому контексті важливо, щоб прокурорські рішення щодо спрямування розслідування і слідчі рішення щодо проведення процесуальних дій узгоджувалися з необхідністю забезпечення допустимості, збереження контексту та можливості подальшої перевірки доказової інформації. Додатковим методологічним орієнтиром виступають розробки щодо тактики захисника, які, хоча й спрямовані на іншу процесуальну роль, демонструють універсальну закономірність криміналістичної тактики: будь-яка дія у процесі повинна бути спрямована на керування доказовими ризиками, забезпечення повноти та логічної узгодженості доказової картини, а також на фіксацію обставин, що в майбутньому підлягатимуть судовій перевірці [25]. Це особливо важливо у взаємодії з оперативними підрозділами, де ризик змішування процесуального і позапроцесуального вимірів є підвищеним.

Типові криміналістичні помилки у взаємодії суб'єктів досудового розслідування мають системний характер і часто проявляються не як «одна груба помилка», а як сукупність дрібних дефектів координації, які кумулятивно підривають допустимість і переконливість доказів. До таких помилок належать фрагментарне планування розслідування без єдиної доказової стратегії, дублювання або розрив у функціях між слідчим і оперативними підрозділами, втрата контексту отриманої інформації, недостатня фіксація процесуальних умов отримання доказів, а також формальне документування результатів, яке не забезпечує їх перевірюваності. У криміналістичних дослідженнях з питань забезпечення збирання доказів підкреслюється, що доказовий результат залежить від стандартів організації і від дотримання процедур, які гарантують відтворюваність і контрольованість доказового матеріалу [1]. Аналогічно, у працях, присвячених криміналістичному забезпеченню розслідування злочинів, акцентується, що організаційні дефекти взаємодії безпосередньо перетворюються на доказові дефекти, оскільки впливають на логіку встановлення обставин і на якість документування [35]. У підсумку ці помилки проявляються у суді через сумніви в допустимості доказів, суперечності в доказовій системі, неможливість відтворити умови отримання інформації або пояснити логіку переходу від оперативних даних до процесуальних висновків, що прямо корелює з доктринальними вимогами до доказування як структурованого і перевірюваного процесу [37]. Отже, управління доказовими ризиками у взаємодії має розглядатися як окремий криміналістичний напрям, що вимагає стандартів і алгоритмів, спрямованих на запобігання типових помилок.

Забезпечення процесуальної доброчесності та «якості» доказування у взаємодії суб'єктів досудового розслідування є кінцевою метою криміналістичної тактики взаємодії, оскільки саме доброчесність процесуального походження доказів визначає їх легітимність та здатність витримати судову перевірку. Методологічні орієнтири верховенства права у кримінальному процесуальному доказуванні вимагають юридичної визначеності, несвавільності, пропорційності та процедурної коректності, що означає необхідність мінімізації дискреції через прозорі, перевірювані процедури отримання і використання інформації [16]. У цьому ж контексті важливим є й вплив правових позицій Верховного Суду на формування стандартів доказового права, оскільки судова практика фактично конкретизує критерії допустимості, оцінки та меж використання доказів, отриманих унаслідок взаємодії різних суб'єктів [17]. Додатково питання доброчесності та прав людини набувають особливої гостроти у цифровому доказуванні, де масштаби збору даних, технічні способи їх отримання та ризики надмірного втручання у приватність вимагають підвищених стандартів контролю і прозорості в межах взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів [18]. Таким чином, криміналістична тактика взаємодії має бути підпорядкована забезпеченню процесуальної доброчесності доказування, що включає не лише «ефективність», а й гарантовану перевірюваність та законність кожного доказового кроку.

Прокурорський і судовий контроль у системі досудового розслідування виконують функцію коригувального механізму взаємодії, який покликаний запобігати формалізації координації, мінімізувати доказові ризики та забезпечувати відповідність доказового процесу вимогам законності

й прав людини. Прокурорський нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю має ключове значення, оскільки саме він забезпечує законність отримання оперативної інформації та її коректне використання на досудових стадіях кримінального процесу. Наукові дослідження прокурорського нагляду підкреслюють, що прокурор повинен не лише констатувати законність дій оперативних підрозділів, а й забезпечувати процесуальну придатність результатів такої діяльності, запобігаючи підміні процесуального доказування оперативними матеріалами без належної легалізації та перевірки [8; 10; 30]. Саме прокурорський контроль повинен забезпечувати, щоб взаємодія слідчого й оперативних підрозділів не перетворювалася на «паралельний» позапроцесуальний канал формування доказової конструкції, який не піддається змагальній перевірці. Водночас ефективність такого контролю залежить від його змістовності: формальний нагляд не усуває ризиків, а інколи легітимує їх постфактум.

Судовий контроль за результатами взаємодії суб'єктів досудового розслідування забезпечує інституційну перевірку процесуальних рішень і дій, які обмежують права особи або визначають межі допустимості доказів. Хоча судовий контроль безпосередньо не організовує взаємодію, він визначає стандарти її правової прийнятності, оскільки через судову оцінку підстав і меж процесуальних втручань встановлюється «рамка» допустимості доказів, отриманих унаслідок взаємодії слідчого, прокурора й оперативних підрозділів. Значущим у цьому контексті є контроль за використанням протоколів оперативно-розшукових заходів як доказів, оскільки він безпосередньо пов'язаний із легалізацією оперативної інформації та з вимогами до її перевірюваності [24]. Окремим чутливим сегментом судового контролю є процесуальні рішення щодо оголошення особи в міжнародний розшук, які демонструють, що організаційно-координаційні рішення на стику процесуальних і оперативних інструментів можуть мати істотні наслідки для прав особи і тому потребують підвищених стандартів обґрунтування та контролю [26; 27]. Такі приклади підтверджують, що судовий контроль є не лише гарантією прав людини, а й механізмом дисциплінування взаємодії, оскільки змушує суб'єктів доказування дотримуватися стандартів мотивованості та законності.

Вплив судової практики на формування стандартів взаємодії та доказування полягає в тому, що саме правові позиції Верховного Суду поступово конкретизують вимоги до «якості» доказового процесу, критерії допустимості, межі використання результатів взаємодії та способи оцінки доказів, отриманих за участю різних суб'єктів. Судова практика виконує тут нормативно-орієнтуючу функцію: вона виявляє типові помилки й дефекти взаємодії, які призводять до визнання доказів недопустимими, і тим самим задає практичні стандарти для прокурора, слідчого та оперативних підрозділів щодо того, як саме повинні бути організовані їхні дії, щоб доказовий результат був легітимним і перевірюваним [17]. У підсумку прокурорський і судовий контроль мають розглядатися як необхідні коригувальні елементи взаємодії, що забезпечують не лише законність окремих дій, а й загальну процесуальну добросовісність доказування, у межах якої взаємодія перетворюється з інструмента відомчої координації на механізм формування якісної, перевірюваної й допустимої доказової бази [8; 10; 17; 24; 26; 27; 30].

Сучасний етап розвитку досудового розслідування характеризується глибокою цифровізацією кримінального процесу, що істотно трансформує зміст і форми взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів. Використання цифрових технологій, автоматизованих систем аналізу даних, технічних засобів фіксації та мультисенсорних джерел інформації змінює традиційні уявлення про збирання і перевірку доказів, водночас підвищуючи вимоги до координації дій суб'єктів досудового розслідування. Цифрові дані, отримані з різних джерел – телекомунікаційних мереж, відеоспостереження, систем контролю доступу, геолокаційних сервісів та інших технічних платформ, – потребують не лише спеціальних знань для їх обробки, а й узгоджених рішень щодо способів їх отримання, фіксації, збереження та подальшого процесуального використання. У наукових дослідженнях наголошується, що саме на стику процесуальної діяльності слідчого, координаційної ролі прокурора та інформаційно-технічних можливостей оперативних підрозділів формується цифровий доказовий масив, помилки у взаємодії з яким можуть призвести до втрати цілісності даних або до визнання їх недопустимими [18; 22]. Таким чином, цифровізація не лише розширює інструментарій розслідування, а й загострює криміналістичні ризики, пов'язані з фрагментарністю даних, відсутністю належного документування процесу їх отримання та складністю подальшої перевірки.

Воєнний контекст додатково ускладнює взаємодію суб'єктів досудового розслідування, оскільки розслідування воєнних злочинів і злочинів проти національної безпеки відбувається в умовах підвищеної інтенсивності кримінально-правового реагування, значної ролі оперативних підрозділів та широкого використання спеціальних технічних засобів. У таких провадженнях взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів часто має багаторівневий характер і охоплює не лише класичні слідчі дії, а й складні форми документування подій, аналіз великих масивів інформації, співпрацю з військовими структурами та використання результатів спеціальних заходів. Наукові

праці підкреслюють, що у воєнних умовах зростає ризик підміни процесуальної логіки доказування міркуваннями оперативної доцільності, коли швидкість реагування і безпекові аргументи починають домінувати над вимогами перевірюваності та допустимості доказів [19; 22]. За таких обставин саме узгоджена і криміналістично вивірена взаємодія набуває значення запобіжника від процесуальних помилок, які можуть мати незворотні наслідки для доказової бази та правового статусу осіб, щодо яких здійснюється кримінальне переслідування.

Водночас цифровізація та воєнний стан істотно актуалізують питання забезпечення прав людини та принципу верховенства права у взаємодії прокурора, слідчого й оперативних підрозділів. Масове збирання цифрових даних, використання технічних засобів контролю і розширення можливостей негласного втручання у приватне життя створюють небезпеку надмірного та непропорційного обмеження прав особи, якщо такі дії не супроводжуються належним процесуальним контролем і чітким розмежуванням повноважень. У доктрині наголошується, що верховенство права у кримінальному процесуальному доказуванні вимагає юридичної визначеності, несвавільності та пропорційності кожного втручання, а отже – особливої уваги до того, як саме організована взаємодія суб'єктів досудового розслідування у цифровому та воєнному контексті [16]. Забезпечення прав людини в умовах цифрового доказування розглядається як невід'ємна складова легітимності кримінального переслідування, оскільки лише за умов дотримання процесуальних гарантій та ефективного контролю взаємодія прокурора, слідчого та оперативних підрозділів може бути спрямована не лише на досягнення результату, а й на забезпечення справедливості й довіри до правосуддя [18]. Отже, сучасні виклики цифровізації та воєнного стану зумовлюють необхідність переосмислення взаємодії суб'єктів досудового розслідування як криміналістично організованого процесу, що має одночасно відповідати вимогам ефективності, перевірюваності доказування та дотримання стандартів прав людини і верховенства права.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що взаємодія є технологією організації доказування, в межах якої планування, тактика, документування та управління ризиками мають бути спрямовані на формування процесуально придатної, перевірюваної і внутрішньо узгодженої доказової бази. Саме поєднання цих підходів дає можливість оцінювати взаємодію не лише з позицій формальної законності, а й з позицій якості доказування та здатності доказового результату витримати судову перевірку.

Оцінка впливу взаємодії на ефективність і якість доказування свідчить, що належна взаємодія забезпечує комплексність і оперативність збирання інформації, узгоджене планування слідчих і негласних дій, а також процесуально коректну інтеграцію результатів оперативно-розшукової діяльності та цифрових даних у доказову систему. Водночас саме у сфері взаємодії концентруються найбільш ризикогенні вузли досудового розслідування: змішування процесуальних і оперативних інструментів без належної легалізації, фрагментація доказового масиву, втрата контексту походження даних, формалізація процесуального керівництва й нагляду, а також помилки координації під час проведення слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій. Такі дефекти мають кумулятивний характер і здатні перетворювати тактичні переваги оперативного супроводу на процесуальні втрати у вигляді недопустимості доказів або їх недостатньої переконливості. У сучасних умовах цифровізації та воєнного стану ці ризики посилюються, оскільки масштаб і технічна складність доказової інформації зростають, а вимоги до перевірюваності, добросовісності та пропорційності втручання у права особи стають критичними для легітимності кримінального переслідування.

Основні напрями вдосконалення процесуальної та криміналістичної організації взаємодії прокурора, слідчого та оперативних підрозділів доцільно пов'язувати з підвищенням стандартів керуваності й перевірюваності доказування. По-перше, необхідним є змістовне, а не формальне забезпечення процесуального керівництва і нагляду, що повинні бути спрямовані на контроль законності, меж і пропорційності використання оперативної інформації та результатів негласних заходів, а також на своєчасне усунення доказових ризиків. По-друге, криміналістична організація взаємодії має спиратися на стандартизоване планування, тактичну узгодженість дій і належне документування, яке забезпечує збереження контексту отриманих даних та можливість їх подальшої перевірки. По-третє, у сфері використання оперативно-розшукової інформації ключовим має бути акцент на процедурно коректній легалізації як на обов'язковій умові інтеграції оперативних відомостей у доказування. По-четверте, цифровізація доказування потребує узгоджених правил збору, фіксації та збереження цифрових даних, щоб унеможливити втрату цілісності, маніпуляції контекстом і непропорційні втручання у права людини. У підсумку вдосконалення взаємодії має бути спрямоване на перехід від відомчо-організаційної моделі координації до криміналістично орієнтованої моделі управління доказовими процесами, у якій ефективність розслідування забезпечується через законність, перевірюваність і процесуальну добросовісність доказування як базові умови справедливого результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дульський О.Л. Криміналістичне забезпечення збирання доказів сторонами кримінального провадження: міжнародні, європейські, національні стандарти: монографія. Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 458 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=JwU_B&S21ALL=%28%3C.%3EU%3DX894.9%284YKP%29%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=GOD&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20.
2. Журавель В. А. Загальна теорія криміналістики : монографія. Харків: Право, 2020. 386 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19549/1/Zhuravel_mono_2021.pdf.
3. Криміналістична тактика: навч. посіб. / О.В. Бишевець, М.А. Погорецький, Д.Б. Сергєєва та ін.; за ред. М.А. Погорецького та Д.Б. Сергєєвої. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ: Алерта, 2017. 244 с. URL: <https://ir.library.knu.ua/handle/15071834/8398>.
4. Погорецький М.А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія. Харків: Арсіс ЛТД, 2002. 160 с. URL: <https://ir.library.knu.ua/handle/15071834/8124>.
5. Погорецький М.А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. Київ, 2013. № 1. С. 270–277. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2013_1_48.
6. Погорецький М.А. Нова концепція кримінального процесуального доказування. *Вісник кримінального судочинства України*. 2015. № 3. С. 63–79. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2015_Pogoretskyi.pdf.
7. Погорецький М.А. Оперативно-розшукова діяльність: правове визначення поняття. *Право України*. 2001. № 11. С. 121–125. URL: <https://pravoua.com.ua/uk>.
8. Погорецький М.А. Повноваження прокурора при здійсненні нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю. Реформування органів прокуратури України: проблеми і перспективи: матеріали міжн. наук.-практ. конф., 2–3 жовт. 2006 р. Київ: Вид-во Ген. прокуратури України; Акад. прокуратури України, 2007. С. 124–127.
9. Погорецький М.А. Початок досудового розслідування: окремі проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 93–103. URL: <https://vkslaw.com.ua/index.php/journal/article/download/431/400>.
10. Погорецький М.А. Прокурорський нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю. *Вісник університету внутрішніх справ*. 2000. Вип. 10. С. 117–125.
11. Погорецький М.А. Прокурор у кримінальному процесі: щодо визначення функцій. *Право України*. 2015. № 6. С. 86–95. URL: https://pravoua.com.ua/storage/files/magazines/files/content-pravoukr-2015-6-pravoukr_6_15-3.pdf.
12. Погорецький М.А. Проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у доказуванні. Актуальні питання досудового розслідування слідчими органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 18–19 квітня 2013 р.). Київ: Xi-Тек Прес, 2013. С. 186–193. URL: <https://rm.coe.int/1680098ea1>.
13. Погорецький М.А. Слідчі дії: поняття і класифікація. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2008. № 1. С. 142–148. URL: <https://lawscience.com.ua/uk>.
14. Погорецький М.А. Сучасні концепції кримінального процесуального доказування. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу. Харків, 2017. С. 309–312. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/08_11_2017/pdf/146.pdf.
15. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі : монографія. Харків: Арсіс ЛТД, 2007. 576 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/UP/POGORECKIY_2007.pdf.
16. Погорецький М.А. Верховенство права у кримінальному процесуальному доказуванні: методологія та практика застосування. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 3. С. 275–299. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-3-275>. URL: <https://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprn-3-2025-r/verkhovenstvo-prava-ukriminalnomu-protseualnomu-dokazuvanni-metodologiya-ta-praktika-zastosuvannya>.
17. Погорецький М.А. Вплив правових позицій Верховного Суду на формування доктрини та практики кримінального процесуального доказового права України. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 4. С. 260–290. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-4-260>. URL: <https://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprn-4-2025-r>.

18. Погорецький М.А. Забезпечення прав людини в цифровому доказуванні як умова реалізації принципу верховенства права та постановлення справедливого вироку. *Право України*. 2025. № 9. С. 60–74. DOI: 10.33498/louu-2025-09-060. URL: https://pravoua.com.ua/uk/store/pravoukr/pravo_2025_9.
19. Погорецький М.А. Застосування новітніх технологій у розслідуванні та доказуванні воєнних злочинів (проблемні питання). *Вісник кримінального судочинства*. 2023. № 3–4. С. 84–102. URL: https://vkslaw.knu.ua/wp-content/uploads/2025/05/visnyk_krim_sud_3-4_23_v2_250425_avt2-84-102.pdf.
20. Погорецький М.А., Гринюк В.О. Визначення прокурором підслідності кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 3. С. 60–68. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2016_Pogoretskyi_Grunyk.pdf.
21. Погорецький М.А., Коровайко О. І. Застосування тимчасового доступу до речей і документів у кримінальних провадженнях про злочин, учинені організованими злочинними угрупованнями. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. № 1 (29). С. 234–242. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2013_1_2.
22. Погорецький М.А., Меленті Є.О. Документування атак держави-агресора на об'єкти критичної інфраструктури України: методика інтелектуального аналізу мультисенсорних даних та використання його результатів у кримінальному процесуальному доказуванні. *Право і суспільство*. 2025. № 4. С. 251–274. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.1.36>. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/4_2025/part_1.
23. Погорецький М.А., Сергеева Д.Б. Криміналістична тактика: щодо визначення поняття. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2012. № 1 (5). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12pmasvp.pdf>.
24. Погорецький М.А., Сергеева Д.Б. Негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи: поняття, сутність і співвідношення. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2014. № 2 (33). С. 137–141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2014_2_34.
25. Погорецький М.А., Сергеева Д.Б. Тактика захисника: поняття, зміст та місце в системі криміналістичної тактики. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 2. С. 113–123. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/2_2016_Sergeeva.pdf.
26. Погорецький М.А., Старенький О.С. Оголошення особи в міжнародний розшук: проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 4. С. 71–88. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/4_2018_pohoretskyi_starenkyi.pdf.
27. Погорецький М.А., Старенький О.С. Науковий висновок щодо оголошення особи в міжнародний розшук. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. № 3. С. 249–265. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2019.3/249-265>. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2019_POHORETSKYI_STARENKYI.pdf.
28. Погорецький М.А., Шеломенцев В.П. Поняття кіберпростору як середовища вчинення злочину. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2009. № 2 (2). С. 77–81. URL: <https://ir.library.knu.ua/handle/15071834/8415>.
29. Погорецький М.А., Шеломенцев В.П. Поняття організації оперативно-розшукової діяльності. *Кримський юридичний вісник*. 2010. Вип. 1 (8). Ч. I. С. 18–28. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=BgQjXoUAAAAJ&cstart=80&citation_for_view=BgQjXoUAAAAJ:_5tno0g5mFcC.
30. Погорецький М., Сухачова І. Прокурорський нагляд за законністю використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності на досудових стадіях кримінального процесу. *Вісник національної академії прокуратури України*. 2010. № 4. С. 64–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaru_2010_4_14.
31. Погорецький М.А. Підслідність і підвідомчість: проблеми теорії та практики. *Організаційно-правові питання реформування досудового слідства в Україні: матеріали наук.-практ. конф.* (13 груд. 2002 р.). Донецьк, 2002. С. 103–106.
32. Погорецький М.А. Поняття та сутність легалізації оперативно-розшукової інформації. *Вісник Луганського держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка*. Луганськ: Вид-во ЛДУВС, 2010. Спец. вип. № 4. С. 26–40. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=BgQjXoUAAAAJ&cstart=100&pagesize=100&citation_for_view=BgQjXoUAAAAJ:5UI4iDaHnb8C.
33. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності: навч. посіб. / М.А. Погорецький, Д.Б. Сергеева, З.М. Топорецька, А.М. Черняк та ін.; за ред. проф. М.А. Погорецького. Київ: Алерта, 2025. 376 с. URL: <https://ir.library.knu.ua/handle/15071834/8265>.

34. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. / О.В. Бишевець, М.А. Погорецький, Д.Б. Сергеева та ін.; за ред. М.А. Погорецького та Д.Б. Сергеевої. Київ: Алерта, 2015. 536 с. URL: <https://ir.library.knu.ua/handle/15071834/8407>.
35. Черноус Ю.М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с. URL: <https://elar.navs.edu.ua/items/733d8076-d55a-46ea-80d1-ac8b0eb5a287>.
36. Шепітько В.Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз): монографія. Харків: ХЮІ, 2007. 256 с. URL: <https://koha.oa.edu.ua/bib/353820>.
37. Шуило М.Є., Погорецький М.А. Докази і доказування. Кримінально-процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / О.М. Бандурка, Є.М. Блажиський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, та ін. Харків: Право, 2012. С. 247–308. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/20794>.
38. Шуило М.Є., Погорецький М.А. Проблеми використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в доказуванні у кримінальних справах: теоретичний та практичний аспекти. *Вісник Луганського інституту внутрішніх справ*. Луганськ, 2001. Вип. 3. С. 199–209. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=BgQjXoUAAAAJ&start=20&pagesize=80&citation_for_view=BgQjXoUAAAAJ:anf4URPfarAC.

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.12.2025
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 26.01.2026
Дата публікації: 2.02.2026

© Кривка Р.О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0